

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců JUDr. Věry Šimůnkové a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **M. S.**
státní příslušnice U.
bytem X k., M.
adresa pro doručování M., Č.

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
se sídlem náměstí Hrdinů, 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 3. 2016, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení rozhodnutí uvedeného v záhlaví, jímž žalovaná zamítla odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“), ze dne 25. 11. 2015, č. j. X, a toto rozhodnutí potvrdila. Tímto rozhodnutím ministerstvo podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu

cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítlo žádost žalobkyně vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky.

2. Žalobkyně v žalobě uvádí, že její žádost byla zamítnuta z důvodu údajných rozporů ve výpovědi její a výpovědi jejího manžela, pana J. H. (dále též jen „manžel“), z nichž žalovaná dovodila, že nesdílí společnou domácnost a jejich manželství je účelové. S takovým závěrem však žalobkyně nesouhlasí.
3. Jde-li o otázku společné domácnosti, závěry žalované se opírají o výsledky pobytové kontroly ze dne 8. 4. 2015 a o výpovědi žalobkyně a jejího manžela. Pobytovou kontrolou se zjistilo, že se na adrese hlášeného pobytu žalobkyně (v domě č. X na ulici X k. v M.) její manžel nezdržuje a nikdo jej tam nezná. To však žalobkyně ani její manžel nikdy netvrdili. Žalobkyně je osobou samostatně výdělečně činnou a pracuje vždy jeden týden ráno, druhý týden odpoledne a třetí týden v noci. Proto v místě hlášeného pobytu bydlí jen každý třetí týden, aby se před svou noční prací dobře vyspala. Ve zbytku času však s manželem žije ve společné domácnosti v domě č. X na ulici M. v Č., kde mají pronajatý pokoj. V přízemí tohoto domu se nachází bar P., který má otevřeno až do půlnoci, resp. v některých dnech až do druhé hodiny ranní, a žalobkyně by se kvůli hluku, hudbě a tanci nevyspala. V tomto smyslu také žalobkyně a její manžel vypovídali.
4. Žalobkyně a její manžel v průběhu správního řízení uvedli své formální adresy (v případě žalobkyně je to M., v případě jejího manžela jde o Obecní úřad v N.) a také to, že většinu společného času tráví v pronajatém pokoji v Č.. Skutečnosti, že si žalobkyně při výslechu nemohla vybavit přesnou adresu společného bydliště, nezpůsobuje nevěrohodnost tohoto tvrzení, jestliže žalobkyně jinak dům jednoznačně identifikovala (blízko nádraží, v p. bar P.). V řízení se neprokázalo, že by spolu manželé v pokoji v Č. společně nebydleli, resp. že by bydleli jinde (manžel ostatně ani na ohlašovně obecního úřadu bydlet nemůže). Z pobytové kontroly dne 8. 4. 2015 bylo zjištěno toliko to, že žalobkyně v M. pobývá pouze sporadicky.
5. Co se týče údajné účelovosti manželství, dovozuje ji žalovaná z toho, že manželé uvedli rozporné okolnosti ohledně jejich seznámení: žalobkyně uvedla, že ji budoucí manžel vyzval k tanci, avšak manžel uvedl, že ji pozval na skleničku. Žalobkyně podotýká, že tanec v tomto typu podniku zpravidla vypadá tak, že návštěvníci postávají na místě pohupující se do rytmu, což mohl jeden z partnerů považovat za tanec, avšak druhý nikoli. K tancování a pozvání na skleničku v průběhu večera jistě došlo, lhostejno v jakém pořadí. Rozpory v těchto detailech nejsou relevantní, stejně jako rozporné výpovědi ve vztahu ke společným financím a společným aktivitám, neboť se z nich nedá dovodit, že by manželství nenaplnňovalo pravidla společného soužití a bylo uzavřeno čistě za účelem získání pobytového povolení. Žalovaná porušila ustanovení § 54 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jestliže namísto volného hodnocení důkazů vyžadovala doslovnou shodu ve vyjádřeních obou manželů.
6. Žalobkyně poukazuje na znění § 87e odst. 1 písm. c) a zákona o pobytu cizinců, z jehož jazykového výkladu je podle žalobkyně zjevné, že účelovým uzavřením manželství je toliko případ, kdy jediným účelem manželství je získání pobytového povolení. Účelovost sňatku by přitom musela být prokázána u obou manželů. Žalovaný se však

případnou účelovostí ve vztahu k manželovi žalobkyně vůbec nezabýval. Podle § 655 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) je hlavním účelem manželství založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc. Manželství však může být uzavíráno i za celou řadou jiných účelů, než jsou ty v zákoně uvedené a označené za účely hlavní, jak vyplývá i z důvodové zprávy k tomuto zákonu. V této souvislosti žalobkyně také připomíná zásadu legální licence vyjádřenou v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“).

7. Dále žalobkyně namítá, že rezoluce Rady EU ze dne 4. 12. 1997, č. X [dále též jen „rezoluce“] a sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2007, č. X (dále též jen „sdělení“), o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice č. X o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, na které žalovaná v dané věci odkazovala, byla aplikována nesprávně. Žalovaná se též nesprávně dovolává směrnice Rady č. 2003/86/ES, o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice č. 2003/86/ES“), a směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice č. 2004/38/ES“), které se aktuálně dotýkají problematiky fiktivních sňatků. Ty byly náležitě implementovány do českého právního řádu, a proto nemohou mít přímý účinek a být užity v neprospěch žalobkyně. Žalovaná proto porušila čl. 1 odst. 2 Ústavy České republiky (dále též jen „Ústava“) a čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s § 6 Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
8. Žalobkyně je toho názoru, že indikativní kritéria uvedená ve sdělení, která ukazují na účelovost manželství, a indikativní kritéria, která ukazují na to, že zneužití práva Společenství je nepravděpodobné, hovoří v její prospěch. Žalobkyně poukazuje na to, že na území České republiky pobývala nepřetržitě od roku 2005 na základě dlouhodobého pobytu za účelem podnikání, než podala výše zmiňovanou žádost o přechodný pobyt.
9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě odkazuje na napadené rozhodnutí a uvádí, že žalobkyně uzavřela manželství dne 11. 3. 2015. Žádost podala 16. 3. 2015. Žalovaná shrnuje, že závěr, že sňatek směřoval pouze k tomu, aby bylo její žádosti vyhověno, dovodila z následujících skutečností: žalobkyně a její manžel neprokázali, že by založili a někdy spolu vedli společnou domácnost. V průběhu správního řízení nebyli nikdy zastiženi na tomtéž místě. Dále se manželé neshodli v ličení jejich seznámení, ani v jiných důležitých informacích týkajících se každého z nich, o nichž by v případě fungujícího partnerského vztahu stvrzeného manželstvím jistě věděli. Pro účely zákona o pobytu cizinců je na manželství třeba hledět jako na svazek vyznačující se trvalostí, což žalovaná v dané věci neshledala. Žalovaná také poukázala na skutečnost, že žalobkyně měla v průběhu správního řízení o žádosti o povolení k přechodnému pobytu požádáno také o povolení k trvalému pobytu za účelem podnikání, přičemž sama žalobkyně do protokolu dne 22. 6. 2015 uvedla, že jí dlouhodobý pobyt skončil, neboť nemá dostatek financí a nesplňuje podmínky. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby.
10. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti:
11. Žalobkyně s manželem uzavřeli manželství dne 11. 3. 2015 v M.. Žádost o povolení k přechodnému pobytu podala žalobkyně ministerstvu dne 16. 3. 2015. Dne 8. 4. 2015 proběhla na žalobkynin uvedeném místě pobytu v M. pobytová kontrola, během níž

žalobkyně nebyla zastižena. Z telefonického rozhovoru s pronajímatelem bytu vyplynulo, že žalobkyně zde sdílí pokoj se spolubydlící a občas zde přespává.

12. Dne 22. 6. 2015 proběhl výslech žalobkyně. Při něm uvedla, že se s manželem znají rok, seznámili se v České republice na diskotéce, kde ji budoucí manžel vyzval k tanci. Stýkají se o víkendech, ale málokdy někam chodí, spíše jen posedět na pivo; většinou si telefonují. Žalobkyně je velmi pracovně vytížena, její manžel pro nemoc nepracuje a momentálně žádá o invalidní důchod. Svatbu navrhl manžel, potřebné záležitosti zařizovali společně, úřadu žalobkyně platila 3.000 Kč. Na svatbu nepořizovali zvláštní šaty, pouze manžel koupil květiny, žádné fotky nemají. Svatba se konala v M. v 11 hodin, oddávající byl muž. Účastnili se pouze oni dva a svědci – manželův kamarád B. a její kamarádka V.. Její dcera žije na U. a přijet by nemohla, manželovi synové jsou z K. a nestýkají se. Poté poseděli doma, mnoho neslavili. Společnou domácnost žalobkyně s manželem nesdílí – žalobkyně platí za bydlení 2.500 Kč a manžel 3.000 Kč měsíčně a společný byt si nemohou dovolit. Manžel je hlášen v N. na obecním úřadě, ale bydlí v Č., kde má pronajatý pokoj. Žalobkyně dále uvedla, že manžel má řadu zdravotních problémů (ekzém, problémy s játry, s ledvinami, se žaludkem, se zády a se sluchem), na které užívá léky (ukládá si je v lednici), zatímco ona je naprosto zdravá a žádné léky neužívá. Její běžný den vypadá tak, že jde brzy ráno do práce, kde je podle potřeby. Pokud má večer čas, jde někdy na návštěvu k manželovi. Ten podle slov žalobkyně nic nedělá, pouze navštěvuje lékaře. Spolu tráví čas tak, že si uvaří a najedí se (společná oblíbená jídla ale nemají, manžel má rád česká jídla, žalobkyně nikoli) nebo jdou posedět na pivo a povídají si o všem možném; televizi spolu vůbec nesledují. Chtěli by spolu jet na Vánoce na U..
13. Týž den proběhl výslech manžela žalobkyně. V jeho průběhu manžel uvedl, že se s žalobkyní seznámil před více než rokem v restauraci v Č., kde se mu zalíbila, a proto ji pozval na skleničku. Poté se scházeli buď u žalobkyně, kde se procházeli, nebo u něj, kde něco uvařil nebo upekl a pak sledovali televizi. Schůzky se řídily podle pracovních možností žalobkyně. Pokud se nemohli vidět, telefonovali si. Svatbu poté navrhl on (konkrétně během společné procházky v M.), prakticky ale sňatek chtěli oba. Vše kolem svatby zařizovala manželka, speciální šaty nekupovali, květinu koupila manželčina svědkyně, fotku mají jen v mobilu svědkyně. Svatba proběhla kolem 10 hodiny, oddávající byl muž. Za svědka mu šel kamarád B. G., manželce kamarádka V.. Po svatbě šli na hostinu, která se konala u manželčiny svědkyně. Jeho dospělí synové na svatbu nemohli přijet, protože pracují v K. a neměli čas; proč nepřijela manželčina dcera, neví. Celkově vyšla svatba asi na 10.000 Kč, náklady platili s žalobkyní napůl (žalobkyně úřad, manžel prstýnky – cca 5.000 Kč). Společnou domácnost nesdílí, bydlení hledají, ale dosud nenašli nic, co by si mohli dovolit. Za bydlení platí 3.000 Kč, kolik platí jeho žena, neví. Manželka u něj často pobývá, občas společně perou a často vaří (manželce všechno chutná, sama vaří českou i ukrajinskou kuchyni). Dále uvedl, že on má zdravotní problémy (artrózu kyčle, posunutý obratel, problémy s levým uchem, s játry, žaludeční vředy a chronickou rýmu), na které bere léky (ukládá si je do šuplíku ve stolku). Manželka je zdravá a léky nebere. Společně s manželkou tráví čas tím, že se prochází, nakupují, vaří a sledují televizi (seriály Ordinace v růžové zahradě a Ulice, různé filmy). Chtěli by se spolu podívat do Z. do železničního muzea, do zoologické zahrady a snad také někdy na U..

14. Dne 24. 9. 2015 byl manžel seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobkyni se nepodařilo výzvu k seznámení se s podklady pro rozhodnutí doručit prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, byla jí proto dne 7. 10. 2015 doručena veřejnou vyhláškou. Žalobkyně se v uvedeném termínu k seznámení s podklady nedostavila. Ministerstvo vydalo prvostupňové rozhodnutí dne 25. 11. 2015. Proti němu podala žalobkyně dne 9. 12. 2015 odvolání. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 31. 3. 2016.
15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Následně přezkoumal napadené rozhodnutí žalované, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, a to v mezích řádně uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. O žalobě soud rozhodl bez nařízení jednání, jelikož účastníci řízení nevyjádřili s takovým postupem nesouhlas. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
16. Podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců ministerstvo žádost zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.
17. Žalobkyně namítá, že žalovaná pochybila, jestliže zjištění ze správního řízení včetně výpovědí žalobkyně a jejího manžela vyhodnotila tak, že spolu manželé nesdílí společnou domácnost. Manželé spolu fakticky bydlí v Č., žalobkyně jen občas přespává v M., aby si před prací lépe odpočinula. Soud však konstatuje, že v žalobě popsany způsob soužití v průběhu správního řízení ani jeden z manželů netvrdil. Oba naopak shodně uvedli, že manžel žije v Č. a žalobkyně v M. a občas svého muže v Č. navštěvuje; manžel v M. nikdy na návštěvě nebyl. Pokud žalobkyně a její manžel v řízení o žádosti ani sami netvrdili, že spolu společnou domácnost sdílí (resp. tvrdili pravý opak), sotva mohla žalovaná dojít ke zcela opačnému závěru a případně ve vztahu k němu provádět důkazy, které by ověřily jeho pravdivost (zejména pokud sama žalobkyně žádné takové důkazní návrhy neučinila). V této souvislosti soud poznamenává, že předmětné správní řízení je řízením o žádosti. Na rozdíl od řízení zahajovaného z úřední povinnosti má žadatel významnější roli co do své aktivity v řízení. Plně se zde uplatní právní zásada, že práva svědčí bdělým. Bylo tak v nejvlastnějším zájmu žalobkyně vypovídat o všech skutečnostech úplně a pravdivě a zejména to lze očekávat u skutečností, které svědčí v její prospěch. Ve světle toho, co žalobkyně a její manžel o svých bydlištích uvedli v předcházejícím správním řízení, neuvěřil ani soud tvrzením o společné domácnosti, které se nadto neobjevilo v odvolání, ale teprve v žalobě. Soud uzavírá, že žalovaná nepochybila, jestliže dospěla k závěru, že spolu žalobkyně a její manžel společnou domácnost nesdílí.
18. Dále žalobkyně namítá, že žalovaná pochybila, pokud z drobných nesrovnalostí ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela ohledně seznámení, společných aktivit a financí, vyvodila, že je jejich manželství účelové. Žalovaná měla důkazy hodnotit volně a nikoli vyžadovat doslovnou shodu ve výpovědích. K tomu soud v první řadě konstatuje, že z prvostupňového rozhodnutí ani z žalobou napadeného rozhodnutí neplyne, že by žalovaná vyžadovala „doslovnou shodu“. Jistě nelze jen na základě nesrovnalosti v jednotlivých detailech (např. okolností seznámení, průběhu svatby apod.) dospět k závěru o účelovosti manželství, avšak zásadních nesrovnalostí ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela je celá řada a ve svém souhrnu tento závěr opodstatňují,

neboť manželé si protirečí ve většině těchto detailů. Například se naprosto neshodují, pokud jde o jejich společné aktivity (žalobkyně uvedla, že u manžela vůbec nesledují televizi a naopak chodí na pivo; manžel sledování televize popsal jako obvyklou společnou aktivitu a vyjmenoval konkrétní pořady, které spolu pravidelně sledují, dále uvedl, že chodí na procházky, do obchodu a společně vaří), stravování (žalobkyně uvedla, že jí česká kuchyně nechutná a nevaří ji, jídlo si obstarává každý sám; manžel uváděl, že manželce chutná vše a českou kuchyni i sama vaří) nebo vývoj jejich vztahu (žalobkyně nebyla schopna nic uvést o tom, jak spolu trávili čas od svého seznámení do svatby; její manžel naopak detailně uvádí, kdy začali vystupovat jako pár, jaké aktivity podnikali, jak se rozhodli ke svatbě). Tyto rozpory také byly detailně rozebrány na straně 5, 7 a 8 prvostupňového rozhodnutí a shrnuty na straně 5 napadeného rozhodnutí.

19. Závěr žalované o účelovosti manželství se však neopírá pouze o výše naznačené rozpory, z nichž lze usuzovat na to, že manželé spolu nežijí ve společné domácnosti, netráví společně čas a nemají společné plány do budoucnosti. Klíčová je také úzká časová návaznost sňatku (11. 3. 2015) na druhou žádost žalobkyně o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, která byla podána 16. 3. 2015 (ve stejný den jako žádost o udělení přechodného pobytu). O žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu přitom žalobkyně do protokolu uvedla, že očekává, že bude zamítnuta, neboť nesplňuje zákonné podmínky. Žalovaná proto nepochybila, jestliže mimo jiné na základě celé řady rozporů ve výpovědích manželů dospěla k závěru, že jde o manželství účelové. Drobné rozpory by samy o sobě nepostačovaly, v dané věci však šlo o značné rozpory, k nimž přistoupily i jiné okolnosti, které o účelovosti manželství svědčí. Námitka je proto nedůvodná.
20. Nad rámec závěrů žalované soud nepřehlédl, že se žalobkyně o svém manželovi v průběhu výslechu několikrát vyjádřila se zjevným despektem (např. na otázku, zda mají společný bankovní účet, uvedla: „*Nemáme. Ještě tohle.*“; na otázku na zdravotní stav manžela uvedla: „*On už byl se vším všude. Bere léky na játra, na ledviny, na žaludek, prostě na všechno, co je. On se léčí na játra, žere léky, pak se léčí se zády, zase žere léky.*“ a na otázku, jak vypadá manželův běžný den, uvedla: „*...celé dny nic nedělá. On chodí po doktorech, furt pořád.*“).
21. Žalobkyně dále namítá, že žalovaná ve svých úvahách o účelu manželství vyšla pouze z definice občanského zákoníku. Důvody tam uvedené jsou však pouze demonstrativní a s ohledem na zásadu legální licence může mít manželství i celou řadu jiných – zákonem nepředvídaných, avšak nezakázaných – účelů. Žalobkyni lze jistě přisvědčit, že její manželství může mít i jiný účel, než který zákon předvídá, avšak vzhledem k tomu, že žalobkyně neuvedla, jaký zvláštní účel jejich manželství tedy má, nemůže soud tuto úvahu dále rozvinout. Pro danou věc nicméně není rozhodující, jak je manželství hodnoceno z hlediska občanského práva, nýbrž zda bude posouzeno jako účelové z hlediska zákona o pobytu cizinců. Podle Nejvyššího správního soudu „*i manželství uzavřené výlučně s cílem obejít zákon č. 326/1999 Sb. a získat pobytové oprávnění na území České republiky bude z hlediska soukromého práva existující a platné [...] Na takové manželství budou tedy plně aplikovatelné veškeré další normy včetně vzniku společného jmění manželů a podmínek zániku manželství. [...] Jestliže příslušný správní orgán zjistí, že manželství bylo uzavřeno účelově s cílem obejít zákon č. 326/1999 Sb. a získat pobytové oprávnění, bude dán důvod k zamítnutí příslušné žádosti jak za účinnosti zákona o rodině,*

tak (při nezměněné úpravě zákona č. 326/1999 Sb.) za účinnosti nového občanského zákoníku. Veřejné právo tedy nahlíží na manželství autonomně podle svých norem a není vázáno vymezením či nevymezením jeho účelu normami práva soukromého. Tento vztah je ostatně výslovně inkorporován v § 1 odst. 1 věta druhá nového občanského zákoníku: uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2012 – 43).

22. Žalobkyně dále tvrdí, že ve vztahu k jejich manželství nebylo prokázáno, že by jediným výlučným účelem bylo získání pobytového povolení pro ni, a už vůbec tento záměr nebyl prokázán u obou z manželů. Ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců jako důvod pro zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu stanoví obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území. Vedle toho zákon v tomto ustanovení zmiňuje typově dvě jednání, kterými může cizinec takto zákon obcházet, přičemž jedním z nich je právě účelové uzavření manželství. Podle Nejvyššího správního soudu toto ustanovení „míří na konání cizinců, kteří žádají o pobytové oprávnění na základě předstíraných či jinak zkreslených rodinných vztahů“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. X). Subjektivní stránka jednání cizince považovaného za relevantní ve smyslu § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců však v každém případě musí spočívat v přímém úmyslu (což lze dovodit ze slov „s cílem“), přičemž tento úmysl se musí vztahovat k získání pobytového oprávnění obcházením zákona, tj. za využití umělých skutkových okolností, jejichž cílem je naplnit podmínky, s nimiž zákon o pobytu cizinců spojuje možnost získání pobytového oprávnění, přičemž skutečný skutkový stav, jenž je takto zastírán či zkreslován, naopak z hlediska platného cizineckého práva udělení pobytového oprávnění v principu vylučuje. Jak vyplývá z demonstrativního výčtu v § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, takové umělé skutkové konstrukce budou zpravidla spočívat v předstírání či zkreslování rodinných vztahů. Přímý úmysl se tak musí vztahovat nejen k samotné snaze získat pobytové oprávnění (ostatně takový úmysl má z povahy věci každý žadatel), ale současně i k využití předstíraných či zkreslených rozhodných skutečností. Předstírat rozhodné okolnosti přitom nemusí jen žadatel osobně, popř. osoby jednající z jeho popudu, ale postačí i využití okolností, které uměle vytvořil třeba i někdo jiný bez účasti žadatele. Správní orgán musí žadateli prokázat, jak to, že v žádosti uplatněné rozhodné skutečnosti jsou simulované (vytvořené jen „na oko“), tak to, že si toho žadatel byl vědom a hodlal tento stav využít v řízení o podané žádosti ve svůj prospěch.
23. Soud však podotýká, že ani z jazykového výkladu ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců neplyne, že by bylo třeba prokázat, že snaha získat pobyt je tím jediným smyslem manželství. S ohledem na to, že nelze ve správním řízení zjistit vnitřní myšlenkové pochody účastníků řízení, je třeba vycházet z toho, co účastníci tvrdí, nebo co v průběhu správního řízení vyšlo najevo. Pokud tato zjištění prokazují, že jde nade vše pochybnost o simulaci ve skutečnosti neexistujících rodinných vztahů a že je tato situace vytvořena úmyslně, pro závěr o účelovosti manželství to zcela postačí. V dané věci má soud za prokazané, že ačkoli žalobkyně a její manžel uzavřeli manželství, jejich vztah nevykazuje žádné znaky, jež obvykle manželství v zdejším kulturním prostředí vykazují: žalobkyně a její manžel nemají společnou domácnost, společné finance, neposkytují si vzájemně pomoc a podporu, nemají společné plány do budoucna, netráví společně čas a téměř se neznají způsobem, který lze předpokládat u osob, které uzavřely takto trvalý a intimní svazek (v podrobnostech viz výše).

24. Z jazykového výkladu § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců také plyne, že úmysl je třeba prokázat pouze u žadatele (což lze dovodit ze slov „*jestliže žadatel [...] účelově uzavřel manželství*“). V případě žalobkyně to má soud za prokázané tím, že žalobkyně podala týž den dvě žádosti, neboť si byla vědoma toho, že podmínkám žádosti o udělení dlouhodobého pobytu za účelem podnikání zřejmě nevyhoví (jak sama uvedla do protokolu) a sňatek se svým manželem uzavřela pouhých několik dní před podáním této žádosti. Tato žalobní námitka je proto nedůvodná.
25. Konečně žalobkyně namítá, že žalovaná v napadeném rozhodnutí nepřiléhavě odkazuje na směrnici č. 2004/38/ES a na sdělení vztahující se k ní. Jak vyplývá z čl. 1 odst. 2 Ústavy, Česká republika dodržuje závazky plynoucí jí z mezinárodního práva. Toto ustanovení odkazuje také na evropské právo, které je mezinárodním právem svého druhu. Směrnice pak jsou sekundárním pramenem evropského práva. Žalobkyni lze přisvědčit, že ze směrnice (ať už náležitě transponované do vnitrostátního práva či nikoli) jí nemohou přímo vyplývat povinnosti. K přímé aplikaci směrnice však v dané věci nedošlo, neboť napadené rozhodnutí je založeno na ustanoveních zákona o pobytu cizinců, do nichž byla směrnice č. 2004/38/ES promítnuta.
26. Nelze přisvědčit názoru žalobkyně, že žalovaná po transpozici už nesmí s vlastním textem směrnice č. 2004/38/ES vůbec pracovat. Je tomu totiž právě naopak: členské státy a jejich orgány mají povinnost eurokonformního výkladu vyplývající ze zásady loajality zakotvené v čl. 4 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie. Aby žalovaná mohla aplikovat české právní předpisy v souladu s evropským právem, je naopak vhodné, aby z textu směrnice vycházela a vykládala vnitrostátní právní předpis obsahující transponovanou směrnici v souladu s jejím smyslem a užitečným účinkem jednotlivých ustanovení. V dané věci nadto žalovaná směrnici č. 2004/38/ES a rezoluci citovala zejména proto, aby objasnila svou legitimaci ke zkoumání manželství žalobkyně a hodnocení, zda není účelové.
27. Co se týče sdělení, i to je pramenem uniijního práva, jakkoli není závazné. Může však mít svůj význam při interpretaci a aplikaci práva, stejně jako tomu bylo v dané věci. Sdělení nabízí demonstrativní výčet indikativních kritérií, která mají členskými státy pomoci odhalit případy účelových manželství a naopak správně vyhodnotit situace, kdy se o účelové manželství nejedná. Toto sdělení má přispět zejména ke sjednocení správní praxe napříč členskými státy. Neplynou z něj však žádná práva a povinnosti, a proto na jeho základě také nemohly být žalobkyni v průběhu řízení nebo v napadeném rozhodnutí žádné povinnosti uloženy.
28. Soud uzavírá, že žalovaná nepochybila, jestliže se v napadeném rozhodnutí odkázala na směrnici č. 2004/38/ES a rezoluci a pro hodnocení zjištěného skutkového stavu využila indikativní kritéria vyplývající se sdělení. Námitka je nedůvodná.
29. Žalobkyně se svými námitkami neuspěla. Z výše uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalované, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. dubna 2018

Mgr. Jitka Zavřelová v. r.
předsedkyně senátu